

ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Воєвущкий О.В., студ.
ЖНАЕУ

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. На сучасному етапі розвитку економіки України підвищуються вимоги до використання інноваційних підходів у всіх її галузях. Особливої актуальності набуває впровадження та вдосконалення управління інноваційною діяльністю підприємств вітчизняного агропромислового комплексу, оскільки впровадження інноваційного комплексу заходів, рішень, координацій їх у бізнес дозволить підвищити конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції і забезпечити стале її позиціонування як на вітчизняному, так і на світових ринках.

Специфіка інноваційного розвитку АПК полягає у впровадженні новітніх технологічних, продуктових та управлінських розробок, які забезпечують підвищення конкурентоспроможності, збільшення обсягів і зниження вартості сільськогосподарської продукції [1]. Ефективне управління комплексом планування, впровадження і реалізації інноваційної діяльності на підприємствах аграрного сектора економіки доводить необхідність удосконалення структури бізнес-планів цих підприємств з урахуванням особливостей галузі сільського господарства, конкретних вимог ринку і можливостей їх задоволення з боку підприємств. Як об'єкти інноваційної діяльності, підприємства агропромислового комплексу виокремлюються з позицій можливості одночасного впровадження виробничих, управлінських, технологічних

чи інших видів інновацій.

Дослідженню інноваційної діяльності присвячені наукові праці відомих зарубіжних та вітчизняних вчених: І. Бенкса, С. Валдайцева, К. Кемпбелла, М. Клейтона, Ю. Морозова, Ф. Ніксона, Р. Фатхуддінова, Р. Фостера, Й. Шумпетера, О. Юданова, Г. Андрощука, Ю. Бажала, В. Гейця, І. Грабара, Н. Рудь та ін. В аграрному секторі економіки України пошуку шляхів інноваційного розвитку галузі присвятили свої праці В. Андрійчук, П. Гайдуцький, С. Кваша, М. Кісіль, Г. Підлісецький, П. Саблук, Є. Ходаківський, З. Янченко та ін. Проте, варто зазначити, що недостатньо висвітленою залишається проблема дослідження та обґрунтування бізнес-проектів залучення інвестицій для інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств.

Мета та методика дослідження. Мета статті – розробка та обґрунтування пропозицій щодо удосконалення бізнес-планування залучення інвестицій для інноваційного розвитку підприємств аграрного сектора економіки з урахуванням координації фінансової та структурної підтримки їх діяльності. Об'єкт дослідження – процес організації та вдосконалення бізнес-планування інноваційної діяльності. Предмет дослідження – науково-теоретичні, практичні і методичні аспекти розробки бізнес-проектів залучення інвестицій для інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств. Теоретико-методологічною основою дослідження були діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних процесів; законодавчі, нормативні акти, наукові розробки та публікації вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем інноваційного-інвестиційного розвитку сільськогосподарських підприємств.

Основний матеріал. В сучасних умовах ринкових трансформацій важливого значення набуває вибір

стратегічного вектору та методології практичної реалізації бізнес-планів з елементами інноваційних розробок. У сільськогосподарському виробництві будь-яке інноваційне рішення в своєму розвитку тісно пов'язане з особливостями галузі, які повинні бути враховані в бізнес-плані.

Ще у 2002 р. науковцями Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» було розроблено «Методичні рекомендації з удосконалення економічної роботи в аграрних підприємствах та формування науково-виробничих структур» [2]. Згідно вказаних рекомендацій на першому етапі розробки бізнес-плану визначають види і джерела потрібної інформації. Основними видами інформації для сільськогосподарських підприємств є: маркетингова, виробнича і фінансова.

На другому етапі визначають мету розробки бізнес-плану. На цьому ж етапі слід точно визначити цільових користувачів бізнес-плану –внутрішні учасники організації, чи й особи із зовнішнього середовища – потенційні інвестори (майбутні акціонери, комерційні банки і т. д.).

Досить відповідальним є наступний, третій, етап у бізнес-плануванні – стратегічне планування. Основні складові стратегічного планування: визначення місії фірми, зовнішній і внутрішній аналіз, на основі якого встановлюють сильні й слабкі сторони сільськогосподарського підприємства; визначення цілей її діяльності; аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії підприємства) мають бути і в бізнес-плануванні.

Наступний крок у бізнес-плануванні – безпосереднє написання бізнес-плану. Розпочинати його слід з визначення чіткої структури документа, що створюється (розділи, параграфи, додатки тощо), і збирати інформацію для кожного з розділів плану.

Порядок розробки планових показників і заповнення відповідних форм бізнес-плану викладено у «Методичних рекомендаціях по складанню бізнес-плану розвитку сільськогосподарського підприємства», затверджених Міністерством аграрної політики України [3]. Ці форми річного плану і методичні рекомендації з його складання вигідно відрізняються від тих, що розроблялись до 2001 р. («Річний план економічного і соціального розвитку сільськогосподарського підприємства»). Вони зорієнтовані на врахування підприємством вимог ринку (введено нові розділи «Характеристика підприємства», «Ринкова діяльність», «План маркетингу», «Інвестиційний план», «Ризики підприємства та запобіжні заходи»).

Особливої уваги при обґрунтуванні виробничої програми підприємства та інших розділів плану потребує планування науково-технічного прогресу. У бізнес-плані сільськогосподарського підприємства план освоєння досягнень науки, техніки, передового досвіду та вдосконалення організації праці визначає напрями, обсяги, місця і строки освоєння інновацій, а також економічну ефективність і розміри стимулювання.

Здійснення ефективної інноваційної політики в аграрному секторі є неможливим без відповідної фінансової підтримки суб'єктів інноваційної діяльності. Для цього державою планується здійснювати: повне або часткове виключення з оподаткування витрат, пов'язаних з впровадженням результатів НДДКР; зниження податків в залежності від витрат на інноваційні проекти, надання податкових кредитів; податкове стимулювання фізичних осіб – авторів нових технологій виробництва сільськогосподарської продукції; прискорення амортизації основних фондів; стимулююча кредитна політика до суб'єктів інноваційної діяльності; страхування інвесторів від інноваційних ризиків.

Висновки та пропозиції. Конкурентні відносини стимулюють підприємства до здійснення інноваційної діяльності і впровадження нововведень. Важливим критерієм оцінювання бізнес-проектів інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств є відбор і підтримка інновацій, що слугують основою технічного та технологічного оновлення виробництва, джерелом прискорення науково-технічного прогресу, виробництва конкурентоспроможної аграрної продукції, сприяє підвищенню ефективності галузі та економічному зростанню країни.

Список використаної літератури

1. Космидайло І. В. Проблеми інноваційного розвитку в Україні та шляхи їх вирішення / І. В. Космидайло // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 2 (68). – С. 20-24.
2. Методичні рекомендації з удосконалення економічної роботи в аграрних підприємствах та формування науково-виробничих структур. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – 118 с.
3. Методичні рекомендації по складанню бізнес-плану розвитку сільськогосподарського підприємства. – К.: Мінагрополітики України АПК, 2003. – 260 с.